

ЗМІСТ

Засідання шістдесят восьме, вечірнє (Вівторок, 10 липня 2018 року)

Прийняття за основу проекту Закону «Про внесення змін до Земельного кодексу України та деяких інших законодавчих актів щодо протидії рейдерству»	...2
Заява фракцій «Об'єднання «Самопоміч» і «Батьківщина»	...25
Внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання проведення деяких фітосанітарних процедур	...27
Відхилення проекту Закону «Про основні засади державної аграрної політики та державної політики сільського розвитку»	...34
Рейтингове голосування щодо законопроектів	...41

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ШІСТДЕСЯТ ВОСЬМЕ

*Сесійний зал Верховної Ради України
10 липня 2018 року, 16 година*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще раз добрий день! Колеги, прошу заходити до залу. Треба працювати, працювати і працювати, як казав Іван Якович Франко. Тому прошу всіх заходити до залу, підготуватися до реєстрації.

Хочу нагадати, до обіду ми переможно пройшли ряд законопроектів щодо аграрної політики в другому читанні. Зараз переходимо до розгляду законопроектів у першому читанні. Почнемо з проекту Закону «Про внесення змін до Земельного кодексу України та деяких інших законодавчих актів щодо протидії рейдерству» ([№ 8121](#)). Так, пане голово комітету?

Отже, розпочнемо роботу з цього законопроекту, тому я прошу автора і співдоповідача бути на місці, і давайте тоді працювати.

Колеги, прошу зареєструватися.

У залі зареєструвалися 358 народних депутатів. Вечірнє пленарне засідання Верховної Ради України оголошую відкритим.

Переходимо до наступного проекту закону з блоку питань щодо аграрної політики. Це проект Закону «Про внесення змін до Земельного кодексу України та деяких інших законодавчих актів щодо протидії рейдерству» ([№ 8121](#)).

Колеги, хто підтримує пропозицію про розгляд цього проекту за скороченою процедурою, прошу проголосувати. Голосуємо.

«За» – 73.

Рішення не прийнято.

Верховна Рада України має намір детально розібратися в даному законопроекті, обговорити його за повною процедурою.

Запрошую до доповіді народного депутата України Кулініча Олега Івановича. Будь ласка, Олегу Івановичу.

КУЛІНІЧ О.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (одномандатний виборчий округ № 147, Полтавська область, самовисуванець). Шановні колеги! Законопроект, який вноситься на ваш розгляд, – результат роботи робочої групи, яка працювала при комітеті протягом декількох місяців. До її складу увійшли, крім членів аграрного комітету, представники Міністерства юстиції, Держгеокадастру, профільних асоціацій. Законопроект покликаний надати інструменти для боротьби з аграрним рейдерством, яке, на жаль, останнім часом буквально захлеснуло аграрну галузь.

Хочу зауважити на основних положеннях даного законопроекту.

Перше. Законопроектом пропонується надати власникам земельних ділянок дієвий інструмент проти підроблених підписів на договорах оренди. На сьогодні договір оренди укладається в простій письмовій формі. За таких умов для реєстраторів прав перевірити справжність підпису власника на договорі майже нереально. Тому в нас досить поширене явище рейдерського захоплення земельних ділянок через підроблені підписи на договорах оренди. Законопроектом передбачається надати власнику право вносити до реєстру прав заборону реєстрації оренди без нотаріального посвідчення договору. Таке саме право передбачається надати й учасникам господарських товариств, які мають ті самі проблеми з протоколами про зміну учасників.

Хочу зауважити, що ми не вводимо обов'язкової нотаріальної форми. Визначати, чи робити це, чи ні, буде саме власник чи учасник товариства. Але якщо він це зробить, рівень його захисту суттєво підвищиться.

Друге. Законопроектом пропонується зобов'язати поцифрувати всі документи на землю, які на сьогодні існують лише в паперовому вигляді, тобто ті, які склалися до 2004 року. Проблема подвійної реєстрації оренди, яку ми маємо зараз, – це наслідок того, що мільйони договорів оренди і державних актів на землю існують лише в паперовому вигляді. У результаті реєстратор, що реєструє оренду землі, не може перевірити, чи був старий договір оренди, адже його в електронній базі даних немає. Цим користуються рейдери, коли масово укладаються поверх старих договорів оренди землі нові договори з іншими орендарями. Тому законопроектом пропонується зобов'язати Кабінет Міністрів за бюджетні кошти перевести в електронну форму та внести до кадастру інформацію про всі існуючі права на землю.

Пропонуються також суттєві зміни до порядку поновлення договорів оренди. На сьогодні під час реєстрації прав на землю в нас діє заявницький принцип. Що це означає на практиці? Наприклад, договір оренди укладений на сім років, але через сім років запис про оренду не виключається з реєстру, поки власник чи орендар не подасть заяви про припинення права оренди. У результаті строк оренди закінчився, а в реєстрі він продовжує вважатися чинним, і так може тривати роками.

Величезні проблеми ми маємо з поновленням договорів оренди. Закон вимагає для поновлення договору відправлення орендарем повідомлення про бажання поновити договір на новий строк. Якщо власник погодився або просто не відповів, договір вважається поновленим на той же строк. На практиці ми маємо значну кількість зловживань, наприклад, масово відправляються конверти не з поновленнями, а з чистими папірцями.

Законопроектом пропонується запровадити два види договорів: з пролонгацією та без пролонгації. Якщо договір не містить умов пролонгації, після закінчення строку оренди договір автоматично виключається з реєстру прав. Якщо ж договір містить умови пролонгації, то і орендар, і власник до закінчення строку оренди зможуть подати до реєстру заяву про припинення договору. Якщо така заява подана, після закінчення строку оренди договір буде автоматично виключений з реєстру. Якщо заява не подана, він автоматично продовжується у реєстрі на цей же строк. Тобто в результаті зловживання з обміном папірцями будуть припинені, все буде проходити через реєстр, а права обох сторін будуть захищені.

Законопроект містить також багато інших положень, зокрема і щодо спілкування державних кадастрових реєстраторів з державними реєстраторами прав у режимі он-лайн, і щодо підвищення відповідальності державних реєстраторів, і щодо автоматизації взаємодії між Державним земельним кадастром і Державним реєстром речових прав на нерухоме майно.

Хочу подякувати всім членам робочої групи, які брали участь у розробці даного законопроекту. Документ вийшов досить значний за обсягом, і, як на мене, доволі якісний. Маю надію, що він буде проголосований у першому читанні, а далі і в цілому, і такий закон

сприятиме тому, що власники та орендарі земельних ділянок одержать справжній інструмент для захисту своїх прав.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу підготуватися до запису на запитання до доповідача. Прошу провести запис.

Спориш Іван Дмитрович від «Блоку Петра Порошенка».

СПОРИШ І.Д., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму (одномандатний виборчий округ № 15, Вінницька область, партія «Блок Петра Порошенка»). Виборчий округ № 15, Вінниччина. Звичайно, це цікавий законопроект, і ми повинні його підтримати. У мене такі запитання.

Чи не забагато прав ми надаємо державним кадастровим реєстраторам щодо доступу до відомостей в онлайн-режимі? Чи не буде якихось порушень? Це перше.

Друге. У разі прийняття законопроекту ми надамо можливість аналізувати наявність відповідних відомостей у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно та інше. Знову-таки питання номер один: чи не буде тут якихось порушень?

Я хотів би, щоб ви дали відповіді на ці запитання. А в цілому, вважаю, що ми повинні прийняти такий закон, і наша фракція головуватиме за даний законопроект у першому читанні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Олегу Івановичу.

КУЛІНІЧ О.І. Я хотів би зазначити, що ми провели дуже багато засідань робочої групи з Мін'юстом і Держгеокадастром, і всі ті зауваження, про які ви говорите, враховані на базі напрацювань робочої групи. У нас вийшла доволі чітка редакція щодо взаємодії між Державним земельним кадастром і Державним реєстром речових прав на нерухоме майно. Тобто вони працюватимуть синхронно в режимі онлайн, і абсолютно нічого не заважатиме нормальній роботі і Держгеокадастру, і Міністерства юстиції.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Давиденко Валерій Миколайович.

ДАВИДЕНКО В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (одномандатний виборчий округ № 208, Чернігівська область, політична партія «Всеукраїнське аграрне об'єднання «Заступ»). Шановні колеги! Зазначений законопроект дуже важливий, оскільки ситуація з земельним рейдерством набирає все нових обертів. Урядові комісії, штаби не дають можливості зупинити цю ситуацію, тому даний законопроект на часі. Прошу підтримати його і покінчити з тим ганебним явищем.
Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Пане Олегу, будь ласка.

КУЛІНІЧ О.І. Дякую, Валерію Миколайовичу. Дійсно, ми повинні напрацювати такі законодавчі зміни, щоб усі комісії і штаби припинили своє функціонування. Тому що норми щодо захисту прав і власників, і орендарів повинні бути визначені в законі і мають виконуватися. Тож ви правильно говорите.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Заключне запитання. Єднак Остап Володимирович передає слово Євтушкові. Будь ласка, пане Сергію.

ЄВТУШОК С.М., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту (одномандатний виборчий округ № 156, Рівненська область, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, пане Голово. Фракція «Батьківщина». Дійсно, законопроект, який ми розглядаємо, дуже актуальний, оскільки випадків щодо рейдерства землі дуже багато, і до наших приймалень надходить безліч звернень.

Законопроект ми підтримуємо, але хотілося б отримати відповідь на таке запитання. Я розумію, що проблема передусім полягає у зловживаннях силових структур стосовно процесуальних дій. Скажіть, будь ласка, чи такий нормативно-правовий акт, проект якого ми

розглядаємо, врегулює проблему зловживання силових структур, які накладають арешти на землі і тим самим рейдерують земельні ділянки?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

КУЛІНІЧ О.І. Дякую за запитання. Даний законопроект спрямований саме на те, щоб захистити права і власників земельних ділянок, і орендарів. Ви правильно говорите, що останнім часом спостерігається дуже багато звернень по всій країні з цього приводу, у кожній області є сигнали, що люди не захищені і відбуваються рейдерські захоплення.

Тому я вважаю, що авторський колектив і всі народні депутати повинні все зробити, щоб напрацювати проект такого закону, який захищатиме права і власників, і орендарів.

Що стосується вашого запитання. Думаю, що до другого читання ми зможемо доопрацювати, щоб таких норм, які призводять до зловживань, про які ви говорите, у законі не було.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олегу Івановичу.

До співдоповіді запрошується заступник голови Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин Бакуменко Олександр Борисович. Будь ласка.

БАКУМЕНКО О.Б., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Ще раз велике спасибі народним депутатам за чотири аграрних законопроекти. Сподіваюся, що ми проголосуємо і за наступні чотири, які є в порядку денному.

Шановний пане головуєчий, шановні колеги! Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин на своєму засіданні 3 квітня 2018 року розглянув проект Закону «Про внесення змін до Земельного кодексу України та деяких інших законодавчих актів щодо протидії рейдерству» (№ 8121), поданий народними депутатами України

Кулінічем, Бакуменком, Ляшком (усього більше 30 народних депутатів), і вирішив рекомендувати Верховній Раді України прийняти його за основу.

Таке рішення комітету обумовлено тим, що протягом останніх років рейдерство в Україні, незважаючи на створення цілого ряду комісій – міжвідомчої урядової комісії, комісії Мін'юсту, оперативних обласних штабів – продовжує завдавати економічних втрат країні, руйнує правову систему держави та значно ускладнює сільськогосподарську діяльність і розвиток приватного бізнесу. Значною мірою цьому сприяє недосконалість законодавчого регулювання питань забезпечення захисту майнових прав власників і користувачів земельних ділянок.

Хочу нагадати, що у вересні минулого року при аграрному комітеті була створена робоча група для напрацювання законопроекту з даного питання, до складу якої увійшли народні депутати України, керівництво Мін'юсту, Мінагрополітики, Держгеокадастру, аграрних асоціацій, експерти у сфері земельних відносин, а також відповідні фахівці Генеральної прокуратури та Національної поліції України.

Всі напрацювання робочої групи стали основою для законопроекту, який ми зараз розглядаємо. Законопроектом пропонується запровадження на законодавчому рівні цілого ряду дієвих запобіжників, які унеможливили б неправомірне заволодіння землями, що використовуються сільськогосподарськими підприємствами, у тому числі шляхом подвійної реєстрації договорів оренди земельних ділянок, а також унеможливлення захоплення майна і привласнення корпоративних прав цих підприємств.

Зокрема, законопроектом передбачається вдосконалення процедури державної реєстрації земельних ділянок, речових прав на них і взаємодія Державного земельного кадастру та Державного реєстру речових прав на нерухоме майно; забезпечення фінансування та внесення до 1 січня 2019 року до Державного земельного кадастру усіх відомостей, встановлених Законом України «Про Державний земельний кадастр», про всі сформовані земельні ділянки; підвищення адміністративної відповідальності за вчинення державними реєстраторами прав порушень вимог законодавства під час вчинення реєстраційних дій; вирішення інших важливих питань у сфері регулювання земельних відносин.

Загалом законопроектом № 8121 пропонується внести зміни до 14 законодавчих актів України, що дасть змогу комплексно врегулювати питання протидії рейдерству. Прийняття цього законопроекту дозволить забезпечити ефективний захист майнових прав власників і користувачів земельних ділянок, запобігти протиправному поглинанню і захопленню майна сільськогосподарських підприємств.

Зважаючи на зазначене, прошу вас, шановні колеги, підтримати рішення комітету та прийняти законопроект № 8121 за основу.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Проху провести запис на запитання.

Кужель Олександра передає слово Івченкові. Пане Владиме, будь ласка.

ІВЧЕНКО В.Є., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, я прошу сконсолідуватися, оскільки такий закон значно знизить ризики рейдерства, яке виникає під час внесення даних до реєстрів Мін'юсту через те, що обидва реєстри віддалені один від одного, допоможе чітко встановлювати, як будуть подовжуватися договори оренди, ніхто підписувати просто папірці не буде. Якщо власник землі захоче, щоб його договір оренди був подовжений нотаріально, це буде записано у відповідному реєстрі. Підтягнуться обидва реєстри і навіть дані, сформовані до 2013 року.

Колеги, я потім наведу приклади рейдерства, які є масовими. На сьогодні рейдерство відбувається через корпоративне управління, через реєстри, через суди і через правоохоронні органи. Саме через підтягування реєстрів ми вдосконалимо законодавство. Тому прошу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Додайте 30 секунд.

ІВЧЕНКО В.Є. Тому, колеги, прошу сконсолідуватися, щоб ми обов'язково прийняли за основу даний законопроект. У нас уже напрацьовані інші пропозиції щодо максимального вдосконалення

законодавства, щоб рейдерство пішло в минуле і більше ніколи не поверталось на українські поля.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Євтушок Сергій. Будь ласка.

ЄВТУШОК С.М. «Батьківщина». Насправді, я хотів би підтримати свого колегу і сказати, що наша фракція голосуватиме за даний законопроект, але в першому читанні. Думаю, що Вадим Івченко у своєму виступі, оскільки матиме більше часу (за процедурою це дозволяється) розповість про жахливі випадки рейдерства, які, на жаль, є в нашому сьогоденні. До наших приймалень звертаються дуже багато людей з приводу рейдерства, від якого вони потерпають.

А в мене до вас таке запитання. Через зловживання з процесуальними процедурами в силових структурах відбуваються такі речі. Скажіть, будь ласка, чи врахуєте ви ці речі, яких допоки немає в даному проекті нормативно-правового акта, під час доопрацювання до другого читання в комітеті?

Дякую.

БАКУМЕНКО О.Б. Спасибі вам за дуже слухне запитання. Ми працювали над законопроектом разом з членами Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності. Думаю, що до другого читання ми можемо внести ряд змін, до розробки яких також будуть задіяні фахівці профільних комітетів, правознавці, тому що наш комітет – аграрний. До другого читання ми детальніше доопрацюємо цей законопроект, і відповіді на всі ті важливі питання, які ви порушуєте, знайдуть у ньому своє місце.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Заключне запитання. Веселова Наталія. Будь ласка.

ВЕСЕЛОВА Н.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Прошу передати слово колезі Остапу Єднаку.

ЄДНАК О.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Політична партія «Сила людей». Шановний доповідачу, я сподіваюся, що вже цієї осені український парламент не продовжить дії ганебного мораторію і запустить ринок земель. Вважаю, що цей законопроект дуже потрібен саме для того, щоб унеможливити зловживання, рейдерство тоді, коли в Україні, нарешті, запрацює довгоочікуваний ринок сільськогосподарських земель.

У мене таке запитання. Оце рейдерство має явні ознаки системності, співпраці або спайки правоохоронних органів, нотаріату, можливо, Міністерства юстиції та злочинних угруповань. Тобто є ознаки корупції та організованої злочинності в цих схемах. Як ви оцінюєте ефективність роботи правоохоронних органів у розслідуванні цих схем? Тому що завжди, коли уряд не може нічого зробити, відповідальність перекладається на парламент...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Додайте 30 секунд, будь ласка.

ЄДНАК О.В. Тобто парламент України завжди за бездіяльності уряду або зловживання правоохоронних органів повинен затикати дірки. Як ви оцінюєте ефективність виконавчої влади та правоохоронних органів у боротьбі з рейдерством?

Дякую.

БАКУМЕНКО О.Б. Щодо першої частини вашого запитання. Цей законопроект і ті, які ми прийняли, зокрема про консолідацію та інші, завершують земельну реформу. У них виписано комплексні норми для того, щоб унеможливити всі ці ганебні явища і створити можливості для подальшого розвитку аграрного бізнесу.

Що стосується ринку земель. Зараз ми розробляємо законопроект про обіг земель. При комітеті створено робочу групу. Після того, як ми напрацюємо законопроект, надамо його громадськості. Його вивчать люди, фермери та всі інші, і далі вже буде політичне рішення Верховної Ради – приймати або ні.

І відповідь на запитання щодо правоохоронних органів я також розділив би на дві частини.

Перше. Є багато правоохоронців, які поводять себе дуже достойно, виїжджають відразу, коли трапляються ці ганебні явища, і беруть активну участь у вирішенні питань.

Друге. У цьому законопроекті...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Додайте 30 секунд, будь ласка.

БАКУМЕНКО О.Б. ...і приймемо закон, який унеможливить таке явище, як рейдерство, на законодавчому рівні, а далі будемо питати з виконавчої влади про його виконання.

Спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Отже, запитання завершено. Зараз відбудуться виступи від фракцій і груп. Прошу всіх, хто має намір виступити, взяти участь у записі. Прошу провести запис.

Від «Волі народу» до виступу запрошується Лабазюк Сергій Петрович.

ЛАБАЗЮК С.П., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (одномандатний виборчий округ № 188, Хмельницька область, самовисуванець). Прошу передати слово Володимирі Михайловичу Литвину.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Виступ з трибуни. Будь ласка.

ЛИТВИН В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти (одномандатний виборчий округ № 65, Житомирська область, самовисуванець). Шановні народні депутати! Ми обговорюємо надзвичайно важливе питання, яке набуватиме свого загострення особливо із запровадженням ринку землі, а зараз ми спостерігаємо спроби захоплення земель, що перебувають в оренді у сумлінних людей, які працюють на землі, зберігають її, платять людям відповідні кошти і підтримують сільські територіальні громади. Такі випадки є в кожному районі.

Очевидно, це рішення треба приймати. Але разом з тим, виникає запитання: як бути, коли в ролі рейдерів виступають керівники державних адміністрацій? Наведу очевидний приклад. У Новоград-Волинському районі Житомирської області керівники територіальних громад випадково дізналися про те, що голова районної державної адміністрації власноруч таємно за своїм розпорядженням роздав як мінімум 2 тисячі гектарів землі, яка є спільною власністю громад, це нерозпайовані паї. Про це дізналися тоді, коли приїхали нові молоді власники цієї землі з вимогами зареєструвати відповідні документи.

З цього приводу я неодноразово звертався до Кабінету Міністрів України, до всіх правоохоронних органів – віз і нині там. При цьому, зважте, місцевим людям, які працюють на землі, виставлено сплачувати 8 і більше відсотків від вартості земельного паю. Для тих людей, які прийшли, для зайд, які не мають жодного відношення до району, встановлено плату 3 відсотки.

Коли районна рада прийняла рішення про недовіру такому керівникові, було відмовлено в прийнятті відповідного рішення тут, у Києві. Після довгих наполягань прийняли таке рішення: звільнити за власним бажанням. Зрозуміло чому – бо він представляє за політичною ознакою частину правлячої політичної сили на даний момент, яка сидить тут з правого боку. Виходить так, що рука руку миє, ворон ворону око не виклює.

Користуючись нагодою, я вчергове звертаюся до Кабінету Міністрів України, до Генеральної прокуратури, до Міністерства внутрішніх справ з вимогою завершити розслідування цієї справи і зробити об'єктивні висновки. А головне, щоб людям повернули цю землю. Бо він сів у сесійному залі як депутат районної ради, але земля людей зникла.

Дякую.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Наступний виступ. Народний депутат Івченко представить позицію фракції «Батьківщина». Прошу вас.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, 17 червня 2016 року фермер із села Червоні Пологи Лубенського району на Полтавщині прийшов на своє поле, а там – два комбайни Джон Дір. Йому показали рішення апеляційного суду Полтавської області, за яким йому заборонено здійснювати обробіток своїх посівів. Замість того, щоб фермера захистили правоохоронці, його просто побили рейдери.

У 2015 році в селі Потік на Київщині у власному будинку повітряному вбили фермера Василя Мальованого. Отруїли вівчарок, зайшли до будинку, прив'язали дружину і почали катувати фермера, відстріляли обидві ноги, він загинув. Два роки триває слідство.

ТОВ «Нива-2010» Миколи Трибиненка. У 2017 році реєстратор змінив структуру власності: 65 відсотків – на користь офшорної компанії, потім продали «Торговому дому «Дніпромет».

Одеська область, фермерське господарство «Дар» переоформили на бомжа, а потім бомж за 5 мільйонів продав його одному з депутатів, наближеному до коаліції в цій області.

Колеги, таких випадків, коли гинуть люди, мільйони. Сьогодні рейдерство процвітає в трьох іпостасях. Перша – це корпоративне рейдерство, коли фірми просто переписують з однієї на іншу. Друга – це рейдерство, коли змінюють реєстри ДЗК, у тому числі коли орендарю вже не належить орендована ним земля. Третя – це рейдерство через виконавчу службу, через суди і так зване рейдерство «по бес-пределу», коли заходять Джон Діри і забирають чужий врожай.

Прийнявши цей законопроект, ми врегулюємо саме другу частину, підтягнемо до реєстру Мін'юсту реєстри ДЗК, які велися до 2013 року і з 2013 року, надамо державним кадастровим реєстраторам доступ в он-лайн режимі до реєстрів Мін'юсту, скасуємо необхідність отримання власниками і користувачами земельних ділянок паперових витягів, тепер це автоматично робитиме реєстратор, установемо обов'язок державного реєстратора повністю перевіряти у ДЗК дані про нерухоме майно тощо.

Колеги, між першим і другим читаннями ми максимально удосконалимо законопроект. Рейдерство повинне відійти в минуле, і кожен орендар, інвестор має чітко знати, що якщо він орендує і вкладає кошти, ніхто в нього нічого не забере.

Колеги, голосуймо у першому читанні і вдосконалюймо до другого...

ГОЛОВУЮЧА. Наступний виступ. Народний депутат Вадатурський представить позицію «Блоку Петра Порошенка». Будь ласка.

ВАДАТУРСЬКИЙ А.О., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (одномандатний виборчий округ № 130, Миколаївська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Добрий день, шановні колеги! Знаєте, з одного боку, ми заохочуємо інвестиції, створюємо робочі місця, а з іншого – обговорюємо непоодинокі випадки рейдерських атак в Україні, які, на жаль, мають уже системний характер. Тому цей законопроект дуже потрібний і очікуваний суспільством. Що він вирішує?

Перше. Питання переходу до єдиного реєстру земельних ділянок, оскільки це стимулює підписання саме нотаріальних договорів.

Друге. Проектом також пропонується внести зміни до процедури земельних торгів, зокрема встановити гарантійний внесок щодо договору оренди на рівні 50 відсотків (раніше було 100 відсотків) стартового розміру річної плати за користування земельною ділянкою.

Третє. Пропонується ряд інших заходів для запобігання рейдерству, зокрема передбачено, що учасник товариства може встановити вимогу нотаріального засвідчення справжності власного підпису під час прийняття рішення з питань діяльності товариства.

Законопроектом також пропонується ліквідувати монополію нотаріусів у своїх округах, адже передбачається дозволити нотаріусам діяти за межами своїх нотаріальних округів у разі посвідчення договорів оренди, встановлення сервітуту щодо сільськогосподарських земель.

Єдине питання, яке потрібно нам вирішити, хто сплачуватиме за нотаріуса? Тобто це буде фінансовий тягар. Тож постає питання: платитиме власник, який забезпечуватиме безпеку такої угоди, чи все-таки фінансовий тягар нестиме держава? Тому що ми постійно змінюємо вимоги до нових реєстрів, і щоб це зупинити, щоб закінчити цю історію зі створенням нових реєстрів, потрібно зробити так, щоб держава за це відповідала.

Прошу колег мобілізуватися і підтримати законопроект, прийняття якого зменшить рівень рейдерства в Україні і дасть змогу залучити інвестиції в аграрний сектор, у переробку та вирощування інтенсивних сільгоспкультур.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Позицію фракції «Самопоміч» представить народний депутат Іван Мірошніченко. Будь ласка.

МІРОШНІЧЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Добрий день, шановні колеги! Ми сьогодні розглядаємо дуже важливий законопроект № 8121 щодо протидії рейдерству та незаконному поглинанню. Хочу наголосити, що ми дуже довго йдемо до таких знакових рішень. Чому? Тому що поки ми обговорюємо, пишемо законопроекти, рейдери роблять свою справу, забирають у власність кошти людей, які витратили у багатьох випадках, які я потім наведу, майже все своє життя, створюючи свої підприємства, і в один день вони все втрачають. Тому цей законопроект треба приймати терміново.

Я хочу подякувати багатьом депутатам із «Самопоміч», з інших фракцій, які брали участь у розробці цього законопроекту.

Наведу офіційні дані Генеральної прокуратури України, які говорять про те, що у 2017 році зафіксовано 400 випадків рейдерства, а у 2018 – уже 563. Про що це свідчить? Що всі наші потуги, всі наші спроби, вся наша робота щодо запобігання рейдерству, на жаль, не мають позитивного результату.

Сьогодні мій колега Вадим Івченко вже наводив приклад щодо господарства «Нива-2010». Наші депутати там були. Це підприємство за один день переписали на іншого власника, а справжній власник навіть про це не знав, потім перепродали, а далі в силовий спосіб зайшли на підприємство, забравши всі активи, готову продукцію і таке інше. Братський маслопресовий завод у Миколаївській області – така сама схема. Господарство «Добре» в Кіровоградській області – така сама схема. Хорольський комбінат дитячого харчування, єдиний комбінат в Україні, який виробляв дитяче харчування і конкурував із західними брендами, – теж забрали рейдери.

Але це не рейдерство, бо рейдерство раніше завжди було, проте воно мало під собою якусь інтелектуальну основу, рейдери використовували якісь законодавчі колізії, щоб зайти на підприємство або його забрати. Останні випадки, з якими ми маємо справу, – це просто

пограбування, коли переписують на іншого власника за підробними документами і у фізичний спосіб забирають підприємства. Тому цей законопроект треба приймати.

Я хочу також звернутися до Першого віце-прем'єра Кубіва, під головуванням якого ми всі разом поновили роботу міжвідомчої анти-рейдерської комісії, яка спрямована на захист бізнесу і працює останніх шість-сім місяців. Уже є певні дуже гарні успіхи, ми розглянули справи десятків підприємств на засіданнях цієї комісії. Я найперше хочу подякувати йому і попросити...

ГОЛОВУЮЧА. Завершуйте, будь ласка. Додайте 30 секунд.

МІРОШНІЧЕНКО І.В. Хочу подякувати всім учасникам цієї комісії, а також Степану Івановичу Кубіву за роботу. Але незважаючи на те що до її складу входять керівники Міністерства юстиції, МВС, інших міністерств, керівники всіх силових структур, ГПУ, НАБУ, на жаль, ми ще нікого не змогли покарати, тому що маємо діяти в законний спосіб тоді, коли рейдери діють у незаконний, тобто швидше, ефективніше. Але ще раз, якщо ми будемо діяти...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую вам за виступ.

Від групи «Відродження» слово має народний депутат Лабазюк. Будь ласка. Йому передає слово Развадовський, але він представить позицію не групи «Відродження», а групи «Воля народу».

Дякую.

ЛАБАЗЮК С.П. Ще древні римляни говорили: хто попереджений – той у безпеці.

Яка ситуація зараз? Рейдери знайшли пробіли в законодавстві, створили свої так звані угруповання і дуже часто за підтримки силових структур віджимають у людей бізнеси, які вони створювали десятками років, не гребуючи нічим – ані майном, ані навіть життям людей.

Що ми маємо станом на сьогодні? Створені антирейдерські штаби при облдержадміністраціях не до кінця дієво змогли спрацювати, знову-таки через те, що в законодавстві не було врегульовано ці запобіжники. Комісія під головуванням Кубіва Степана Івановича

намагалася максимально усунути всі пробіли, але ми побачили, що за короткий термін без законодавчих змін це змінити неможливо.

Що ми отримали в результаті? Рейдери, розуміючи, що в них є час – рік-півтора, поки ми будемо змінювати законодавство, масово почали здійснювати рейдерські захоплення. В окремих областях доходило до страшних наслідків, коли гинули люди.

Сьогодні ми маємо можливість припинити такі дії, яких уже досить багато зареєстровано офіційно – більше 570 таких подій відбулося за останніх півтора-два роки. Отож, нам потрібно вирішити дане питання. Прийнявши цей законопроект, ми системно усунемо декількох лазівок.

Перше. Відсутність можливості нотаріального посвідчення підписів учасників юридичних осіб під час зміни власності на корпоративні права підприємств, що давала змогу так званим чорним нотаріусам у змові з рейдерами забирати в людей бізнес.

Друге. Невикористання державними реєстраторами під час здійснення реєстраційних дій відомостей інших реєстраторів.

Третє. Неповнота відомостей Державного земельного кадастру про земельні ділянки, реєстрація яких відбулася до 1 січня 2013 року, що знову-таки давало змогу рейдерам працювати.

Отож, наше завдання сьогодні – відновити законність і право власності людей, дати змогу створити нормальний інвестиційний клімат, забезпечити гарантії і безпеку для бізнесу, а тим більше напередодні вирішення важливого питання про мораторій на продаж землі.

Отож, прошу всі політичні сили і позафракційних депутатів підтримати даний законопроект.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Колеги, чи правильно я розумію, що всі фракції і групи використали своє право долучитися до обговорення законопроекту № 8121? Фракції «Опозиційний блок», «Народний фронт», немає більше бажаючих? Немає.

Шановні колеги, я прошу записатися для обговорення народних депутатів України.

Слово надається Олексію Мушаку. Будь ласка, з трибуни.

МУШАК О.П., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). «Блок Петра Порошенка». Шановна пані головуєча, шановні колеги! Сьогодні ми розглядаємо антирейдерський законопроект, який стосується тих людей і компаній, які орендують землю. Насправді ми хочемо захистити їхні права, і це правильно. Але що робити з людьми, які є власниками, бо, по суті, їхні права рейдеряться вже 17 років, з тих пір, як встановлено мораторій? Це питання не скільки про те, що ми втрачаємо гроші, хоча грошей у разі відкриття ринку буде багато, а питання щодо прав людей. Це вже навіть не смішно, бо Європейський суд з прав людини визнає, що в Україні тотально порушуються права 7 мільйонів громадян України.

Шановні колеги, які виступають за підтримку фермерів, за підтримку інших форм власності! Як можна робити довгострокові інвестиції, якщо земля не є твоєю власністю і ти постійно під ризиком, що в тебе її заберуть? У цьому немає ніякого сенсу, і саме тому в аграрному секторі України, по суті, вирощують технічні культури. Ніхто не вирощує садів, де створюється багато робочих місць, не використовується органіка, крім, звичайно, садів Закарпатської області, там вирощують горіхи. Але насправді це не є сильним поштовхом для всієї України, це сильний поштовх всього лише для невеликої, але гордої області.

Шановні колеги, треба це питання вирішувати по суті. Мораторій – це паплюження, це дискримінація, це тотальна бідність. Скільки антирейдерських законів ми не приймали б, але поки не буде повноцінного права власності на землю, не буде і захисту прав орендарів. Мораторій – зло, і повинен бути скасований.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Наступний виступ. Народний депутат Василь Німченко. Будь ласка, пане Василю.

НІМЧЕНКО В.І., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Шановні колеги! Я хотів би звернути вашу увагу на те, що ми

розглядаємо наслідки. Шукайте причину: хто є рейдером, яка його правова негативна природа?

Я хочу сказати, що на сьогодні в Україні розпайовано майже 6 мільйонів гектарів «безхазяйних» сільгоспугідь. «Безхазяйних» у лапках, тому що цими землями користуються. Усього 3 мільйони власників паїв їх отримали, з них 1,5 мільйона вже померли. Тому лише 50 процентів тих, які отримали паї, на сьогодні обробляють землю, але й на них нападають.

Ми зараз у залі Верховної Ради обговорюємо питання про рейдерів. Я можу по прізвищах назвати, хто з рейдерів тут сидить, можу назвати номери машин тих, які з автоматами їздили по Черкащині. Ви знаєте про події, які відбувалися на Кіровоградщині та в інших областях. Рейдерів треба шукати тут!

Коли ми ведемо мову про рейдерство, то треба відверто сказати, що держава втратила свій модуль сили стосовно порушників. Що таке рейдерство? Це розбій, грабїж! Таку кваліфікацію має це явище. Тому коли ми обговорюємо це питання в єдиному законодавчому органі держави, то насамперед повинні сказати про те, що йдеться про святая святих – власність українського народу. Ось чим є земля!

Промовець, який виступав переді мною, говорив, що мораторій – це ганьба, що треба розпродати землю. Поки такі ідеї бродитимуть у наших головах, це буде бідною для України. Я хотів би нагадати, що земля завжди годувала українців, і не лише сільських трударів, а й робітників – увесь народ. Подивіться, хто формує на сьогодні бюджет? Аграрний...

ГОЛОВУЮЧА. Ви завершили, так?

Наступний виступ. Народний депутат Івченко передає слово народному депутатові Івану Крульку. Будь ласка.

КРУЛЬКО І.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Безумовно, що законопроекти, спрямовані на захист прав власників земельних ділянок, тих, які, дійсно, чесно обробляють землю, створюють додаткову вартість, створюють національний продукт, платять податки та утримують свої

родини, треба підтримувати. Фракція «Батьківщина» на своєму засіданні прийняла рішення голосувати за цей законопроект.

Але водночас давайте проаналізуємо ключову проблему, чому по всій Україні виникають ситуації, від яких, відверто кажучи, волосся дибки стає і робиться моторошно. Коли приходять до звичайних українських людей, які звикли заробляти своїми руками, які вирощують хліб, б'ють їх, забирають у них землю, змушують підписувати незрозумілі договори.

У мене виникає запитання: а чи насправді проблема в тому, що парламент не прийняв якогось антирейдерського закону? Чи проблема полягає в тому, що правоохоронна система не виконує своїх функцій щодо захисту прав кожного громадянина, щодо боротьби з бандитами, з крадіями? Натомість парламент змушений вирішувати ці питання в сесійному залі, і, безперечно, є кілька важливих речей у цьому законопроекті, про які я хотів би сказати.

Зокрема, у законопроекті пропонується, щоб кожен землевласник отримав право вимагати, щоб подовження договору оренди його паю, земельної ділянки засвідчувалося нотаріально. Такий нотаріальний підпис дасть можливість додаткового захисту, і землевласники розумітимуть, що не буде так, як зараз скрізь відбувається, коли тільки на перших сторінках договорів вписують нові дати, а кожного разу буде необхідність такого нотаріального посвідчення.

Крім того, законопроектом пропонується підвищити адміністративну відповідальність за порушення державними реєстраторами вимог законодавства про вчинення реєстраційних дій. Треба посилювати кримінальну відповідальність, бо, на жаль, ми надали достатньо широкі права реєстраторам, нотаріусам, які можуть зараз самостійно вносити будь-які зміни до державних реєстрів. Це призвело до того, що з'явилися «чорні» нотаріуси, які зловживають своїми правами, і буває так, що людина одного дня прокидається і виявляє, що вона вже в реєстрі не є власником земельної ділянки, хоча має відповідний акт про право власності на землю.

Безумовно, що з такими речами треба боротися в першу чергу, але водночас це проблема не тільки парламенту і Кримінального кодексу. Такі явища відбуваються через те, що немає відповідальності таких нотаріусів, Міністерство юстиції не притягає їх до відповідальності і не позбавляє ліцензії. Якби це було, то, очевидно, нам не

доводилося б говорити в цьому сесійному залі про те, що землевласники потерпають від рейдерів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Наступний виступ. Народний депутат Левченко. Будь ласка.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 223, м. Київ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Свобода»). «Свобода», виборчий округ № 223, місто Київ. Зараз відбувається величезне лукавство, величезне лицемірство, оскільки детально обговорюється питання про запобігання рейдерству щодо земель сільськогосподарського призначення, щодо нищення малого і середнього фермерства, але при цьому всі чудово розуміють, що саме більшість у сесійному залі парламенту призвела до такого стану. Це більшість призначила міністра внутрішніх справ Авакова, чії «орли» кришують цю діяльність і дуже часто беруть безпосередню участь у знущанні над фермерами. Вони не беруть участь у тому, щоб, наприклад, закрити незаконні потоки, позбавляти можливостей для уникнення від сплати податків у великих агропромислових холдингах, а беруть участь у знущаннях над фермерами.

Це цей сесійний зал приймав законодавство щодо так званого реформування прокуратури, яке насправді жодним чином прокуратуру не реформувало, і прокурори й далі продовжують кришувати ці питання.

Це цей сесійний зал голосував за так зване реформування судової системи, яке насправді зберегло судову систему на тому самому місці, на якому вона була раніше, і ті самі судді приймають ті самі рішення, які дозволяють знущатися над малим і середнім фермерством.

Це цей сесійний зал проголосував за божевільне рішення про тотальну децентралізацію в плані реєстрації майнових прав. Тепер будь-який нотаріус будь-де може внести будь-яке дурнувате, божевільне, незаконне рішення до відповідних реєстрів, і таким чином за кілька хвилин власність незаконно переходить від законного власника, який робив усе можливе і працював, щоб підняти це підприємство, до абсолютно лівої особи, наближеної до влади.

За все це голосував цей сесійний зал.

Так, можна проголосувати за цей законопроект, але це така позитивна бутафорія, бо ним пропонується внести певні позитивні новації, які, за великим рахунком, нічого не змінять. Чому? Тому що й далі правоохоронна система їх не виконуватиме, бо в нас і далі не буде правової держави, і після втілення в життя такого закону нічого не покращиться для малих і середніх фермерів. Далі буде покращуватися для латифундистів, для великих агрохолдингів, а для малих і середніх фермерів не буде покращуватися, над ними й далі знущатимуться.

Тож основне питання полягає в побудові правової держави. Було б добре, щоб нарешті з'явилася така більшість у Верховній Раді, яка працювала б над побудовою правової держави. І в контексті маніпуляцій з питанням про заборону торгівлі землею сільськогосподарського призначення згадувався Європейський суд з прав людини, хоча він прийняв зовсім інше рішення – не сказав, що треба терміново дозволити дикий ринок, а сказав, що треба створити механізми, за якими можна було б продавати землю, наприклад, державі, необов'язково приватним власникам.

Так ось, коли говорять про ці маніпуляції, знову-таки не називають основної проблеми, яка полягає в тому, що в нас немає правової держави. Якщо буде правова держава, то...

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Додайте 30 секунд, щоб завершити.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В. Якщо буде правова держава, то будуть і під орендовану землю давати серйозні інвестиції, як це відбувається у всіх розвинутих країнах світу. Тому що інвестиції не вкладають в орендовану землю не тому, що вона орендована, а тому, що бояться, що такими незаконними механізмами післязавтра її всю заберуть, розірвуть оренду.

Тож давайте будувати правову державу, а не займатися тут софістикою.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, зараз буде заключний виступ від депутатів. Після того ми переходимо до прийняття рішення. Я прошу

всіх голів фракцій запросити депутатів до залу. Прошу секретаріат Верховної Ради запросити депутатів до залу.

Єднак Остап Володимирович. Будь ласка.

ЄДНАК О.В. Дякую. Політична партія «Сила людей». Шановні колеги, дуже добре, що цей законопроект був розроблений авторами і нарешті потрапив до сесійного залу. Нам потрібно однозначно приймати його за основу. І я просив би комітет попрацювати впродовж серпня, щоб уже у вересні ми його прийняли в цілому, тому що кожного тижня, кожного дня відбуваються нові факти рейдерства, і сім'ї власників земель, власників ферм, підприємств страждають від цього беззаконня, яке потрібно якомога швидше припинити.

Звичайно, парламент України впродовж останніх декількох років намагається спростити процедуру надання адміністративних послуг, створює центри надання адміністративних послуг, надає додаткові можливості для державних нотаріусів, приватних нотаріусів, реєстраторів тощо. Але під час виконання цих законів виникають правові колізії через дірки в законодавстві, якими користуються недобросовісні і державні службовці, і реєстратори, і злочинні угруповання. Тому всі ці закони, які ми приймаємо, вимагають відповідальності, певної правової культури. А громадянин, фермер, підприємець у свою чергу повинен знати, що якщо, не дай Боже, щось трапиться з його власністю, він завжди зможе покластися на правоохоронні органи і на судову систему в захисті своїх прав. Чи може громадянин покладатися на ті інструменти правової держави? На жаль, ні, тому від цього беззаконня страждають найбільш незахищені власники земельних ділянок, малі фермери тощо.

Я закликаю парламент прийняти цей законопроект, тому що ми повинні вже цієї осені запустити ринок землі і маємо знати, що правові механізми працюватимуть належним чином, щоб при запуску ринку землі не було таких ганебних випадків і щоб, не дай Боже, знову не виникали певні дірки в законодавстві, якими користуватимуться недобросовісні люди.

Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Отже, колеги, прошу заходити до залу. Ми завершили обговорення. Прошу займати робочі місця і голів фракцій прошу запросити депутатів до залу.

Чи є потреба в заключному слові? Немає, так?

Прошу членів комітету теж максимально змобілізувати колег. Прошу депутатів з урядових лож і з гостьових лож повернутися до залу.

Переходимо до прийняття рішення.

Отже, ставлю на голосування проект Закону «Про внесення змін до Земельного кодексу України та деяких інших законодавчих актів щодо протидії рейдерству» ([№ 8121](#)) для прийняття за пропозицією комітету за основу. Підтримаймо аграрний комітет, колеги. Прошу проголосувати і підтримати прийняття за основу проекту № 8121. Голосуємо уважно і відповідально.

«За» – 232.

Рішення прийнято.

Колеги, зараз Ірина Геращенко зачитає оголошення, а потім я оголошу вашу заяву.

Ірина Геращенко, 1 хвилина. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги, до президії надійшли заяви від народних депутатів Ревеги і Бандурова, що їх картки не спрацювали під час голосування за законопроект [№ 6490-д](#). Вони просять врахувати їх голоси під час голосування за проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо стимулювання створення та діяльності сімейних фермерських господарств».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Надійшла заява на перерву від двох фракцій – «Самопоміч» і «Батьківщина». Вони готові замінити перерву на виступ з трибуни. Виступатиме Семен Семенченко, 3 хвилини. Увімкніть мікрофон.

СЕМЕНЧЕНКО С.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Останніми днями викликає тривогу ситуація, пов'язана із зупинкою та оглядом бойовими кораблями ЧФ РФ і ФСБ РФ суден, які слідували через Керч-Єнікальський канал до українських портів Азовського моря. Наприклад, 9 липня ФСБ РФ затримала в Азовському морі сім торговельних суден, які йшли до України. Затриманню й огляду піддавалися як українські, так і іноземні судна. На українських суднах співробітники ФС РФ, крім огляду, проводили з екіпажами українських суден начебто бесіди і шукали на тілах українських моряків, членів екіпажів патріотичні татуювання, запитували про участь в АТО, добровольчих батальйонах, «Правому секторі».

Паралельно з економічною блокадою з моря почалося нарощування воєнної присутності РФ в Азовському морі, де до травня 2018 року перебували тільки кораблі їх берегової охорони і прикордонної служби. Зараз же практично сформована азовська флотилія флоту РФ. В її складі артилерійські катери типу «Джміль», малі десантні кораблі типу «Серна», які перекинуті агресором з Каспію. На початку червня в Азовське море також прибули два ракетних корвети, які до цього брали участь у ракетних обстрілах території Сирії.

Таким чином, за допомогою військової сили російським агресором знецінюється економічна і торговельна діяльність України в Азовському морі. Крім того, створюється загроза проведення операції вторгнення або обстрілів на узбережжі Азовського моря цим російським угрупованням.

Чому це все відбувається? Кордон України по Азову зараз де-факто проходить по лінії прибою. Росіяни можуть вільно оперувати в цьому морі, керуючись положеннями Договору між Україною та Російською Федерацією про співробітництво у використанні Азовського моря і Керченської протоки. Іншими словами, українсько-морського кордону там фактично немає. У невеликому Азовському морі сформувалося велике військово-морське угруповання РФ, і нам потрібно на це негайно реагувати.

Фракція «Об'єднання «Самопоміч» вже зареєструвала у Верховній Раді проект Постанови «Про звернення Верховної Ради України

до Президента України, міністра оборони України стосовно Договору між Україною та Російською Федерацією про співробітництво у використанні Азовського моря і Керченської протоки». Вносячи цей проект постанови, ми вимагаємо від Президента України негайно подати до Верховної Ради України проект закону про денонсацію Договору між Україною та Російською Федерацією про співробітництво у використанні Азовського моря і Керченської протоки, а також відповідно до пункту 5 частини першої статті 13 Закону України «Про національну безпеку України» звернутися з позачерговим посланням до Верховної Ради України про внутрішнє та зовнішнє становище України у зв'язку із спорудженням мосту через Керченську протоку та агресивними діями Російської Федерації в Азовському морі.

Ми розуміємо, що зараз...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Додайте 30 секунд, будь ласка.

СЕМЕНЧЕНКО С.І. Ми розуміємо, що зараз думки багатьох високопосадовців зайняті тільки виборами, але до виборів, дорогі друзі, треба ще дожити.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Отже, переходимо до наступного питання. Це проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання проведення деяких фітосанітарних процедур» ([№ 6673](#)), який розглядається у другому читанні. До нього внесено небагато поправок, тому прошу не розходитися.

Запрошую до доповіді голову підкомітету Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин Кулініча Олега Івановича. Будь ласка.

КУЛІНІЧ О.І. Дякую, Андрію Володимировичу. Шановні колеги, 20 березня 2018 року проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання проведення

деяких фітосанітарних процедур» (№ 6673) був прийнятий у першому читанні. Під час підготовки проекту до другого читання до комітету надійшло 92 пропозиції та поправки, з яких пропонується врахувати 51, врахувати частково – 16, врахувати редакційно – дві, відхилити – 22 поправки.

Коротко зупинюся на редакції, яка пропонується комітетом з урахуванням поданих поправок.

По-перше, сьогодні у сфері фітосанітарного контролю існують суттєві проблеми. Критична ситуація склалася з модифікаціями. Основна причина – низька якість фітосанітарної експертизи. Держпродспоживслужбі просто не вистачає необхідної кількості інспекторів та матеріально-технічного забезпечення. Законопроектом пропонується розв'язати цю проблему шляхом уповноваження приватних лабораторій на проведення окремих фітосанітарних процедур, на відбір зразків та на проведення фітосанітарної експертизи.

Уповноваження – це звичайна європейська практика, коли приватні лабораторії на рівні з державними відбирають зразки і проводять експертизу. Наприклад, так відбувається вже багато років у Голландії, Німеччині та інших країнах Європейського Союзу. Видача фітосанітарного сертифіката залишається за державою, тобто рішення про те, чи відповідає вантаж фітосанітарним вимогам, приймає саме державний інспектор.

По-друге, законопроектом передбачається створення реєстру уповноважених лабораторій та виданих ними висновків та реєстру фітосанітарних сертифікатів. Введення таких реєстрів дозволить належним чином контролювати діяльність не тільки приватних, а й державних лабораторій.

По-третє, такий закон не зруйнує існуючої системи фітосанітарної експертизи, а лише доповнить її. Державні лабораторії, які працюють сьогодні, так і будуть працювати. Більше того, на три роки до них не будуть висуватися додаткові умови щодо акредитації. Вони автоматично вважаються уповноваженими, а функція проведення арбітражної і фітосанітарної експертизи залишається взагалі за державою.

За результатами розгляду комітет пропонує підготовлений до другого читання проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання проведення деяких

фітосанітарних процедур» (№ 6673) прийняти в другому читанні та в цілому як закон.

Тому прошу, шановні колеги, підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Отже, я називатиму відхилені поправки. Якщо хтось захоче поставити для підтвердження будь-яку поправку, піднімайте руку.

Поправка 7.

Поправка 12. Не наполягає.

Поправка 15. Не наполягає.

Поправка 19. Не наполягає.

Поправка 23. Не наполягає.

Поправка 27. Не наполягає.

Поправка 32.

Поправка 37.

Поправка 43. Левченко. Будь ласка. Увімкніть мікрофон.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В. «Свобода», виборчий округ № 223, місто Київ. Передусім хотів би зазначити, що цей законопроект, на жаль, продовжує сумну традицію, яка склалася в цій залі, знищення українського державного регулювання як такого і приватизації держави. Я чекаю, коли ж нарешті в цьому залі з'явиться законопроект про приватизацію поліції. Вона приватна й так за фактом, але щоб де-юре її приватизувати. Це преамбула.

Якщо говорити конкретно про цю поправку, то положення, викладене в абзаці четвертому частини першої нової статті 13¹ закону, згідно з яким вимогою для уповноваження лабораторії на проведення огляду та фітосанітарної експертизи є наявність у її складі (цитую) «фахівців із відповідною освітою та кваліфікацією, у тому числі для відбору зразків» позбавлене правової визначеності. Що таке «відповідна освіта»? Таке положення не визначає, про яку конкретно освіту йдеться, яку кваліфікацію повинен мати відповідний спеціаліст.

Тому пропоную абзац двадцятий підпункту 6 пункту 2 розділу I законопроекту доповнити словами «освіти в галузі фітосанітарного контролю». Тобто не поняття «відповідна освіта», яке не має ніякої юридичної визначеності, а саме «в галузі фітосанітарного контролю».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Олегу Івановичу.

КУЛІНІЧ О.І. Поправка 43 передбачає встановлення вимоги до фахівців фітосанітарних лабораторій щодо спеціальної кваліфікації в галузі фітосанітарного контролю. Але такої кваліфікації взагалі не існує. Тому поправку відповідно і логічно комітет відхилив. Але нехай зал визначається за наполяганням народного депутата.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Отже, я ставлю на голосування поправку 43. Комітет її відхилив. Хто підтримує дану поправку, прошу проголосувати. Будь ласка.

«За» – 64.

Рішення не прийнято.

Поправка 45. Не наполягає.

Поправка 49. Не наполягає.

Поправка 52.

Поправка 54.

Поправка 55. Увімкніть мікрофон Левченка.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В. Дякую. Передусім хочу сказати щодо попередньої поправки. Я не використовував терміна «кваліфікація», а пропонував слова «в галузі фітосанітарного контролю», і це конкретизація освіти. А ви просто написали «відповідна освіта». Яка це «відповідна», чому відповідна, незрозуміло.

А тепер щодо поправки 55. Згідно з частиною четвертою статті 13², якою пропонується доповнити закон (цитую): «Результати попередньої фітосанітарної експертизи можуть оскаржуватися лише особою, яка є власником вантажу або уповноваженою особою...». Тобто таке положення позбавляє державного інспектора права оскаржити результати попередньої фітосанітарної експертизи. Якщо ви дозволяєте приватну експертизу, то що відбуватиметься? Відбудеться ручна експертиза в ручного приватного «експерта», а потім держава, якщо не погоджується з такою купленою експертизою, не зможе її оскаржити, тому що апеляція можлива виключно, якщо за такою апеляцією звертається власник вантажу або уповноважена ним особа. Тобто взагалі державний контроль зникає як такий. Тому, безперечно, має бути можливість, щоб державний інспектор...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Олегу Івановичу.

КУЛІНІЧ О.І. Поправку 55 не враховано комітетом, оскільки нею пропонується надати можливість оскарження результатів фітосанітарної експертизи будь-якою особою, у тому числі й Держпродспоживслужбою. На думку комітету, оскарження має залишатися виключно за власником вантажу.

А щодо арбітражу я вже говорив, коли презентував у другому читанні цей законопроект, що він залишається за державою. Тому тут немає абсолютно ніяких зловживань.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 55. Комітет її відхилив. Хто підтримує дану поправку, прошу проголосувати.

«За» – 39.

Рішення не прийнято.

Колеги залишилося буквально кілька поправок. Я прошу запрошувати всіх до залу, через кілька хвилин ми перейдемо до прийняття рішення. Голови фракцій, прошу максимально запросити депутатів до залу.

Поправка 68.

Поправка 70.

Поправка 76. Левченко наполягає.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В. Дякую. Спочатку скажу щодо попередньої поправки. Там дуже цікава маніпуляція. Говорять про те, що арбітраж залишається за державою, але не кажуть про те, що держава не може цей арбітраж ініціювати. Ініціювати може тільки приватник. Ну, дуже цікаво.

Тепер щодо поправки 76. Підпункт 11 пункту 2 розділу I законопроекту пропонується доповнити положеннями, які забезпечили б дотримання фітосанітарних заходів країни-експортера при регулюванні імпорту рослин і рослинних продуктів, країною походження яких є Україна.

З огляду на зазначене пропоную доповнити законопроект новим абзацом, у якому визначити таке: «Фітосанітарні заходи, які

застосовуються до імпортованих вантажів, повинні бути еквівалентними фітосанітарним заходам країни-експортера при регулюванні імпорту рослин і рослинних продуктів, країною походження яких є Україна».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, пане Олегу.

КУЛІНІЧ О.І. Цією поправкою пропонується застосувати в Україні фітосанітарні вимоги, які ідентичні тим, що застосовуються в інших державах до українських товарів. Ця пропозиція не може бути підтримана і, власне, не була підтримана комітетом, оскільки в різних державах різна фітосанітарна ситуація і різні організми віднесено до підкарантинних. Тут не можна говорити про еквівалентність заходів, оскільки це може загрожувати фітосанітарній безпеці України. Тому комітет цю поправку відхилив. Але будь ласка, якщо наполягає народний депутат, він має право.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я ставлю на голосування поправку 76. Комітет її відхилив. Хто підтримує, прошу проголосувати.

Колеги, прошу всіх заходити до залу і запрошуйте депутатів до залу.

«За» – 41.

Рішення не прийнято.

Поправка 83.

Поправка 88.

Поправка 89.

Поправка 91.

Поправка 92. Не наполягає.

Таким чином, колеги, ми завершили обговорення проекту закону № 6673. Переходимо до прийняття рішення. Прошу займати робочі місця і заходити до залу.

Я даю ще 1 хвилину автору Кулінічу Олегу Івановичу. Будь ласка.

КУЛІНІЧ О.І. Шановні колеги, у зв'язку з тим, що під час ранкового засідання було провалено важливий урядовий законопроект, прошу підтримати важливу технічну поправку, врахування якої дасть

змогу, нарешті, Міністерству аграрної політики не встановлювати квоти на цукор, бо це блокує роботу цілої цукрової галузі.

Зачитую для стенограми: «Розділ II законопроекту доповнити новим пунктом такого змісту:

«Визнати таким, що втратив чинність, Закон України «Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру».

У частині першій статті 5 Закону України «Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції слова «крім обов'язкових мінімальних цін на реалізацію (продаж) цукрових буряків для виробництва цукру квоти «А» та квоти «В» і цукру квоти «А», які визначаються відповідно до Закону України «Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру», виключити».

Прошу прийняти проект закону № 6673 в цілому як закон з урахуванням цієї важливої поправки та доручити комітету разом з Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради здійснити техніко-юридичне опрацювання даного законопроекту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Отже, обговорення завершено. Переходимо до прийняття рішення. Я прошу всіх з лож повернутися до залу. Прошу підготуватися до прийняття проекту закону. Колеги, подивіться, кого немає, і запросіть до залу, бо зараз недостатньо народних депутатів. Секретаріат, повідомте, щоб усі з кулуарів зайшли до залу.

Отже, переходимо до прийняття рішення. Ставлю на голосування проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання проведення деяких фітосанітарних процедур».

Комітет просить почекати 30 секунд. Добре, я зачекаю.

З'ясували, так?

Отже, ставлю на голосування проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання проведення деяких фітосанітарних процедур» (№ 6673) для прийняття в другому читанні та в цілому з поправкою, яку озвучив для стенограми голова підкомітету Кулініч Олег Іванович, і з техніко-юридичними правками. Прошу проголосувати і підтримати. Голосуємо, колеги.

«За» – 185.

Колеги, є пропозиція від Кулініча підтримати без поправки. Без поправки проголосуєте?

Отже, ставлю на голосування проект закону № 6673 без поправки, яку озвучував Кулініч Олег Іванович, для прийняття в другому читанні та в цілому з техніко-юридичними правками. Приймається? Прошу проголосувати і підтримати. Голосуємо, колеги.

«За» – 222.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Не встигли!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я бачу. Будь ласка, займіть робочі місця.

Покажіть по фракціях і групах.

«Блок Петра Порошенка» – 88, «Народний фронт» – 57, «Опозиційний блок» – 0, «Самопоміч» – 17, Радикальної партії Олега Ляшка – 15, «Батьківщина» – 0, «Воля народу» – 6, «Партія «Відродження» – 20.

Не вистачило кількох голосів.

Будь ласка, займіть місця і підготуйтеся до голосування. Готові, так?

Ставлю на голосування пропозицію повернутися до розгляду проекту закону № 6673 і прошу проголосувати. Нам не вистачило кількох голосів. Уважно голосуйте. Кожен голос має вагу. Прошу проголосувати і підтримати. Голосуємо.

«За» – 234.

Повернулися.

Тепер ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту закону № 6673 в другому читанні та в цілому. Прошу проголосувати і підтримати. Кожен голос має вагу. Голосуємо.

«За» – 234.

Закон прийнято.

Наступне питання – проект Закону «Про основні засади державної аграрної політики та державної політики сільського розвитку» ([№ 8171](#)).

Колеги, прошу підтримати пропозицію про розгляд за скороченою процедурою, щоб ми встигли завершити аграрний блок. Прошу проголосувати.

«За» – 136.

Колеги, ми можемо почати розгляд за повною процедурою, на це піде година, і ми не розглянемо більше жодного законопроекту.

Я прошу, колеги, підтримати розгляд за скороченою процедурою проекту Закону «Про основні засади державної аграрної політики та державної політики сільського розвитку» (№ 8171). Прошу проголосувати і підтримати. Члени комітету, допоможіть. Голосуємо.

«За» – 152.

Рішення прийнято.

Запрошую до доповіді народного депутата України Бакуменка Олександра Борисовича. Будь ласка, Олександр Борисовичу.

БАКУМЕНКО О.Б. Ще раз спасибі всім народним депутатам за підтримку аграрних законопроектів.

Шановний пане Голово, шановні колеги, вашій увазі пропонується проект Закону «Про основні засади державної аграрної політики та державної політики сільського розвитку» (№ 8171), поданий народними депутатами Бакуменком, Кулінічем, Литвином, Лабазюком та іншими. Даний проект є системним актом, який визначає засади та пріоритети розвитку аграрної політики та політики сільського розвитку. На сьогодні в українському законодавстві відсутній нормативний документ, який визначав би систему координат, у якій повинна розвиватися наша аграрна сфера.

Рамкові закони, які визначають засади розвитку сільського господарства та державної політики сільського розвитку, існують у багатьох державах ЄС, і ми переконані, що такий закон повинна мати й Україна. Більше того, Україна взяла на себе зобов'язання щодо приведення національного законодавства до законодавства ЄС у сфері сільського господарства, тому це також є обов'язком перед нашими європейськими партнерами.

Пріоритетами державної політики відповідно до запропонованого нами проекту є забезпечення продовольчої безпеки держави, підвищення конкурентоспроможності української сільгосппродукції, стимулювання розвитку малих виробників сільськогосподарської продукції, забезпечення захисту прав та інтересів землевласників і землекористувачів, забезпечення сталого ведення лісового та рибного

господарства тощо. У законопроекті пропонується також визначити, що представляти, захищати інтереси виробників української продукції за кордоном будуть офіси аграрного аташе, що діятимуть у складі закордонних дипломатичних установ України.

Прошу всіх колег підтримати у першому читанні проект Закону «Про основні засади державної аграрної політики та державної політики сільського розвитку» (№ 8171).

Дякую за увагу.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України
СИРОЇД О.І.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую доповідачу.

Запрошую до співповіді голову підкомітету Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин Дідича Валентина. Прошу.

ДІДИЧ В.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (одномандатний виборчий округ № 40, Дніпропетровська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні колеги! Шановна головуюча! Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин на своєму засіданні 21 червня 2018 року розглянув проект Закону «Про основні засади державної аграрної політики та державної політики сільського розвитку» (№ 8171), метою якого є створення законодавчої основи для закріплення основних засад реалізації ефективної державної аграрної політики та державної політики сільського розвитку.

За результатами обговорення комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти проект закону № 8171 за основу з врахуванням таких пропозицій комітету. Зачитую для стенограми: «Статтю 1 законопроекту доповнити новим терміном такого змісту: «послуги сільської гостинності – це послуги, які надаються членами особистого селянського господарства та включають розміщення (проживання) відпочиваючих (не більше ніж 10 ліжко-місць) у житлових будинках, в яких проживають члени особистого селянського господарства, присадибних земельних ділянках та забезпечення харчування таких відпочиваючих переважно продуктами цього господарства та/або створення умов для самостійного готування ними їжі,

організацію дозволля й заходів, пов'язаних із місцевими звичаями і традиціями гостинності тощо.

Пункт 3 розділу VI законопроекту викласти в такій редакції:

«3) у частині першій статті 1 Закону України «Про особисте селянське господарство» слова «й у сфері сільського зеленого туризму» замінити словами «послуги сільської гостинності».

Частину першу статті 7 доповнити новим абзацом такого змісту: «надавати послуги...»

ГОЛОВУЮЧА. Скільки вам треба часу?

Будь ласка, додайте хвилину, щоб завершити.

ДІДИЧ В.В. Крім того, у зв'язку із зауваженнями Міністерства фінансів щодо неможливості збільшення видатків державного бюджету просимо частину третю статті 17, частину першу статті 20 законопроекту виключити.

Шановні колеги, прошу підтримати рішення комітету.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую співдоповідачу. Можете сідати.

Будь ласка, підготуйтеся до обговорення законопроекту. Прошу провести запис для обговорення.

Запрошую до слова народного депутата Семенуху.

СЕМЕНУХА Р.С., член Комітету Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Фракція «Об'єднання «Самопоміч». Шановні колеги, шановна головуєча! За даними Державної служби статистики, сьогодні в Україні діють більше 45 тисяч сільськогосподарських господарств і більше сотні великих агрокомпаній, тому фермери – одні з найбільших роботодавців у регіонах, а агросектор – це місце для роботи більше 3,5 мільйона українців. Але попри всі заяви село занепадає, бо рівень державної підтримки вкрай низький. Даний законопроект – це правильна спроба нової стратегії розвитку українського села. Ним пропонується зобов'язати державу фінансувати аграрну політику на позначці не менше 5 відсотків від усіх видатків бюджету.

Для прикладу, цього року на АПК виділили більше 14 мільярдів гривень, а це всього-на-всього менше 1,5 відсотка. Відповідно виникає питання щодо реалістичності виконання цієї стратегії. Тобто за рахунок чого будуть виділені ці кошти, якщо ми приймемо цей законопроект? Будуть скорочені інші державні видатки 2019 року? І як розробити реальний механізм у такий спосіб, щоб ті дотації розподілялися рівномірно, щоб не було так, як цього року, коли фактично третина всіх державних дотацій дісталася одній з найбільших аграрних компаній, а кошти до реальних селян, малих і середніх господарств не дійшли?

Тому дуже важливо, щоб цим документом були передбачені субсидії та одноразова допомога тим, які вирішують покинути місто задля проживання в селі. Щоправда, сума такої допомоги й досі невідома, і це питання знову до Кабінету Міністрів.

Тож фракція «Об'єднання «Самопоміч» підтримує цю ініціативу. Але я переконаний, для того щоб вона стала справжнім інструментом, який працюватиме на село, щоб це був програмний документ, до другого читання проект необхідно доопрацювати, щоб гроші, справді, пішли тим, які їх потребують, а насамперед малим і середнім фермерам, які на сьогодні є основною середнього класу на селі і найбільше дають роботу людям.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Запрошую до слова народного депутата Демчака.

ДЕМЧАК Р.Є., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансової політики і банківської діяльності (одно-мандатний виборчий округ № 18, Вінницька область, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні колеги! Будь-яка державна політика повинна включати ефективність роботи, у тому числі державних підприємств. Саме контроль ефективності роботи державних підприємств проводиться Рахунковою палатою. Ми прийняли проект Закону «Про валюту» ([№ 8152](#)), який дає можливості для підвищення базового і ресурсного потенціалу Рахункової палати. Я прошу пункт 1 «Прикінцевих та перехідних положень» законопроекту № 8152 доповнити

словами «крім пункту 10, який набирає чинності з дня, наступного за днем опублікування цього Закону».

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Запрошую до слова народного депутата Івченка.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги! Будь-який закон має працювати і відповідне міністерство має розробляти нормативно-правові акти, які будуть реалізовуватися. Скажіть мені, будь ласка, чи ми приймали закони щодо забезпечення захисту прав та інтересів землевласників? Ні. Чи є в нас агарна політика щодо захисту землевласників? Немає. Що відбувається зі сталим веденням лісового господарства в Україні? Чи лісовики не кричали на весь голос, коли хотіли створити концерн з юридичною особою в Києві і зруйнувати всі базові підприємства в усіх регіонах? Що ми для цього зробили? Та нічого! Виділили кошти на розвиток лісової галузі або розвиток відповідного садивного матеріалу? Не виділили! Про підвищення стандартів якості в сільській місцевості я взагалі не хочу говорити, бо Верховна Рада таких законів за ці п'ять років не приймала.

Колеги, проектом пропонується, що частка видатків державного бюджету на фінансування державної аграрної політики має бути не меншою 5 відсотків видатків бюджету. Вам нагадати, скільки в цьому році? Ми до 5 відсотків будемо йти 30 років! А це ті базові речі, які записані в законопроекті.

Я хочу сказати, що це проект рамкового закону, який нічим не наповнить аграрний сектор, не змінить його. Мене тішить те, що буде запроваджено офіс аграрного аташе. Ми це підтримуємо. Асоціації оплачуватимуть відповідних аграрних аташе, які просуватимуть нашу аграрну продукцію на міжнародних ринках. Це перше.

Друге. Усунення перешкод для розвитку сімейного фермерства, базового товаровиробника, який на сьогодні фактично формує продовольчу безпеку в усіх країнах, тільки не в Україні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Запрошую до слова народного депутата Галасюка.

ГАЛАСЮК В.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань промислової політики та підприємництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка). Радикальна партія Олега Ляшка. Наша політична сила підтримує всі законодавчі ініціативи, спрямовані на розвиток аграрного сектору, на захист інтересів села і на підтримку українських фермерів.

Але мало прийняти рамковий концептуальний закон. Необхідно створити реальні інструменти підтримки й розвитку фермерства, сільського господарства та побудови успішної економіки. Тому треба сьогодні якомога швидше прийняти законопроекти, які стоять наступними у порядку денному, про розвиток і підтримку фермерства, співавторами яких є команда Радикальної партії на чолі з Олегом Ляшком.

Я закликаю профільний комітет завтра невідкладно розглянути зміни до Конституції України в частині закріплення положення, що фермерське господарство є основою державного устрою України. Це має бути визначено в Конституції України. Це ініціювали ми з Олегом Ляшком і командою Радикальної партії разом зі 175 народними депутатами в цьому залі. Така норма діє в польській конституції і приводить до того, що сумарний обсяг випуску продукції польських фермерів – понад 25 мільярдів євро, і це виробляють 1,5 мільйона фермерських господарств, які володіють у середньому 15 гектарами землі. Ця модель працює.

Крім того, треба невідкладно прийняти пакет законопроектів про аграрно-сировинний збір, що дасть змогу надати адресні дотації фермерам, які тримають корів. На кожну корову – мінімум по 5 тисяч гривень дотацій для того, щоб не вирізали їх на м'ясо, щоб було молоко, щоб забезпечувалася харчова безпека і національна безпека країни.

Ці законопроекти вже внесені до парламенту. Підтримайте їх – і це буде реальна підтримка українського тваринництва, українського села, українського фермера.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, обговорення завершено. Я прошу всіх заходити до залу, підготуватися до голосування. Переходимо до

прийняття рішення. Я прошу всіх зайняти робочі місця. Голови фракцій, будь ласка, змобілізуйте максимально особовий склад.

Ставлю на голосування проект Закону «Про основні засади державної аграрної політики та державної політики сільського розвитку» (№ 8171) для прийняття за пропозицією комітету за основу з урахуванням пропозицій комітету. Прошу всіх взяти участь у голосуванні і підтримати. Колеги, кожен голос має вагу! Голосуємо.

«За» – 168.

А пропозицію про направлення на повторне перше читання ви підтримаєте?

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка.

«Блок Петра Порошенка» – 73, «Народний фронт» – 46, «Опозиційний блок» – 0, «Самопоміч» – 0, Радикальної партії Олега Ляшка – 12, «Батьківщина» – 6, «Воля народу» – 9, «Партія «Відродження» – 9.

Колеги, наступна пропозиція – направити до комітету на доопрацювання. Давайте сконцентруємося навколо цієї пропозиції, можливо, вона об'єднає зал.

Отже, ставлю на голосування пропозицію направити проект Закону «Про основні засади державної аграрної політики та державної політики сільського розвитку» (№ 8171) до комітету для підготовки на повторне перше читання. Прошу проголосувати і підтримати. Колеги, це компромісна пропозиція, давайте підтримаємо її. Голосуємо.

«За» – 187.

Я поставлю на голосування третю пропозицію – про направлення на доопрацювання суб'єкту права законодавчої ініціативи. Якщо не буде голосів, законопроект буде відхилено. Тому я прошу всіх зайти до залу, підготуватися до голосування.

Ставлю на голосування третю пропозицію, передбачену Регламентом, про повернення проекту закону № 8171 суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання. Прошу проголосувати і підтримати. Голосуємо, щоб не втратити законопроекту.

«За» – 192.

Це надто мало голосів. Проект закону [№ 8171](#) відхилено.

Колеги, заключне питання з аграрного блоку – це проекти Закону «Про сільськогосподарську кооперацію» ([№ 6527](#) і [№ 6527-д](#)) і проект

Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо становлення і розвитку сільськогосподарської кооперації та її державної підтримки» ([№ 6527-1](#)).

Комітет просить поставити ці проекти на рейтингове голосування.

Отже, ставлю на рейтингове голосування проекти № 6527, № 6527-1 і № 6527-д. Прошу проголосувати і підтримати.

«За» – 159.

Давайте подивимося, який із законопроектів може мати підтримку.

Я поставлю на рейтингове голосування наступний проект № 7390. Прошу проголосувати і підтримати.

«За» – 136.

Наступний проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо інвестиційної привабливості будівництва об'єктів відновлювальної енергетики» ([№ 8015](#)). Рейтингове голосування. Прошу голосувати і підтримати.

«За» – 150.

До мене підходили кілька народних депутатів щодо проекту Закону «Про внесення зміни до статті 11 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» щодо впорядкування процедури відчуження суб'єктами господарювання державного сектору економіки житла своїм працівникам» ([№ 3131](#)). Мене автори переконували, що він має загальну підтримку в залі.

Отже, колеги, прошу підготуватися. Я проводжу рейтингове голосування щодо проекту закону № 3131. Прошу проголосувати і підтримати. Голосуємо. Автори переконували, що є загальна підтримка в залі.

«За» – 150.

Немає загальної підтримки.

Останній проект, який я поставлю на рейтингове голосування, – це проект Закону «Про внесення зміни до статті 9 Закону України «Про лікарські засоби» щодо доступу до результатів доклінічного вивчення та клінічних випробувань лікарських засобів» ([№ 4074](#)). Прошу проголосувати і проголосувати.

«За» – 143.

Колеги, у чому річ? Мене переконували, що ці законопроекти мають повну підтримку.

Отже, ставиться наступний проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» щодо врегулювання збору з ювелірних виробів» ([№ 1910](#)) на рейтингове голосування. Прошу проголосувати і підтримати.

«За» – 133.

Колеги, давайте обмінємося думками, як нам діяти далі. Я прошу виступити представників фракцій по хвилині.

Артур Герасимов, «Блок Петра Порошенка».

ГЕРАСИМОВ А.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановний Андрію Володимировичу! Шановні колеги! Як ви бачили, сьогодні вранці після того, як, дійсно, була зайнята конструктивна позиція і до порядку денного на четвер було повернуто питання про оновлення Центральної виборчої комісії виключно завдяки голосам фракції «Блок Петра Порошенка», було ухвалено низку надважливих законів, які стосувалися аграріїв. Ми дякуємо всім, які голосували за ці закони. А я особисто хотів би подякувати всім членам фракції партії «Блок Петра Порошенка».

Що стосується ситуації на зараз. На жаль, як ви бачите, законопроекти не підтримуються в сесійному залі. Тому я пропоную після обміну думками, якщо ці законопроекти не знайдуть підтримки, спробувати ще декілька разів поставити їх на голосування, а після того вже підходити до логічного завершення нашого пленарного засідання.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максим Бурбак, «Народний фронт». Будь ласка. Увімкніть мікрофон.

БУРБАК М.Ю., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України у справах ветеранів, учасників бойових дій, учасників антитерористичної операції та людей з інвалідністю (одномандатний виборчий округ № 204, Чернівецька область, політична партія «Народний фронт»). Я дякую нашим колегам з БПП за те, що сьогодні вони повернулися для плідної роботи в залі. Зі свого боку хочу

подякувати всім народним депутатам за те, що вони сьогодні плідно працювали і підтримали наших аграріїв, тому що і аграрії, і наша земля не мають політичної приналежності. Ці законопроекти спрямовані на розвиток найкращого і, вважаю, найпотенціального джерела надходжень до нашого бюджету.

Пане Голово, давайте ще раз поставимо на рейтингове голосування законопроекти. Але бачу, що більшість депутатів уже покинули зал. Це прикро, і треба робити якісь висновки щодо покращення дисципліни в нашому залі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Долженков, «Опозиційний блок». Будь ласка.

ДОЛЖЕНКОВ О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Шановні українські громадяни! Шановні колеги! Як уже сказав Юрій Анатолійович Бойко, голова нашої фракції «Опозиційний блок», ми не брали участі в голосуванні, незважаючи на те, що зазначені законопроекти є, дійсно, важливими для аграріїв. Ми підтримали б їх лише за однієї умови – якби поставили на голосування і прийняли законопроект [№ 8362](#) щодо заробітної плати шахтарів, оскільки дуже цинічно виходить, що одні законопроекти є надважливими, а коли необхідно вирішувати кадрові питання в складі Центральної виборчої комісії, пропрезидентська фракція починає блокувати роботу і взагалі ігнорує наші вимоги.

Тому однією з наших вимог на сьогодні є включення до порядку денного та розгляд законопроекту, пов'язаного з виплатою заробітної плати шахтарям. Тоді ми також будемо активно брати участь у процесі щодо голосувань. А зараз ми вимушені займати пасивну позицію, оскільки це акція нашого протесту. Ми хочемо ще раз звернути увагу на те, що на вулиці й досі стоять шахтарі, які вимагають...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Від Радикальної партії Заружко. Будь ласка. Увімкніть мікрофон.

ЗАРУЖКО В.Л., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка). Шановні колеги! Я також хочу подякувати всім колегам, які сьогодні взяли участь у голосуванні.

Хочу наголосити, що Радикальна партія Олега Ляшка займає державницьку позицію, тому ми й підтримували всі законопроекти щодо українських аграріїв. Ми також погоджуємося з тим, що потрібно підтримати українських шахтарів і поставити на голосування законопроект № 8362, співавторами якого є депутати від нашої фракції, щоб, нарешті, забезпечити шахтарям нормальні умови існування та праці, щоб у них були робота та достойна зарплата.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Антон Яценко, «Партія «Відродження». Увімкніть мікрофон.

ЯЦЕНКО А.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 200, Черкаська область, самовисуванець). Шановні колеги! Дійсно, дуже прикро, що вже майже 18 година, а в залі немає людей, і ми не можемо ефективно працювати.

Група «Партія «Відродження» дуже просить включити до порядку денного на четвер проект закону [№ 7390](#). Він спрямований на виплату заробітної плати працівникам обленерго. Це передусім «Запоріжжяобленерго», «Черкасиобленерго» та інші. Люди місяцями не отримують заробітної плати, звільняються, покидають країну.

Наведу приклад. На сьогодні із 6 тисяч працівників «Запоріжжяобленерго» звільнилися 2 тисячі. Схожа ситуація і в «Черкасиобленерго». Свого часу держава зробила дуже велику помилку, коли передала частину обленерго в приватні руки, так званім олігархам, і потім ці підприємства були просто розграбовані. Але сьогодні страждають прості працівники.

Тому дуже велике прохання включити до порядку денного цей законопроект. Якщо він не буде підтриманий, то знову залишається така сама...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Додайте 30 секунд, будь ласка.

ЯЦЕНКО А.В. Тому треба або виплатити з бюджету зарплату, або розробити певний механізм, який дасть можливість погасити заборгованість. На жаль, ми вже другий рік дискутуємо на цю тему, а люди страждають. Просимо поставити це питання на четвер.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Іван Кириленко, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Шановні друзі! Шановний головуючий! Я хочу подякувати сердечно тим, хто вів сьогодні сесію (ви в парі вели), подякувати залу, який навіть за мінімальної кількості присутніх прийняв сьогодні надзвичайно важливі селянсько-аграрні закони, я хочу на цьому наголосити.

Друзі, 6 мільйонів співвітчизників покинули країну, щоб займатися звичною для українця справою – сільським господарством, поїхали в найми. Сьогодні Верховна Рада зробила рішучий крок для того, щоб повернути цих людей, щоб вони робили те саме, але вдома, маючи землю, маючи абсолютно зрозумілу, доступну податкову схему.

Нам залишилося ще прийняти закон, який дасть змогу фінансувати аграрний сектор державній банківській установі, не комерційній, а саме кредитувати під 2 відсотки річних, як у Європі, залишилося організувати страховий ринок так, щоб держава брала на себе частину страхових ризиків, як...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Додайте 30 секунд, щоб завершити.

КИРИЛЕНКО І.Г. Друзі, по суті, ми можемо мати якусь завершеність аграрної реформи. Цими законами ми навіть частково відкрили ринок земель для того, щоб сказати всім нашим донорам, що

ринок землі в Україні відкритий, бо це ринок для українського селянина.

Тому я хочу подякувати всьому залу і вам, Андрію Володимировичу, за те, що ми сьогодні, дійсно, виграли аграрний день, і виграла Україна.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже дякую вам за підтримку.
Від «Волі народу» – Бандуров.

БАНДУРОВ В.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки (одномандатний виборчий округ № 79, Запорізька область, самовисуванець). Шановний Голово! Шановні колеги! Мені теж дуже хотілося б подякувати всьому залу, але не можу, тому що вкотре надважливі для людей законопроекти ми переносимо на наступний пленарний день. Зокрема, мова йде про законопроект № 7390, про який розповідав мій колега Антон Яценко. Це не просто законопроект, він має вирішити долю конкретних людей.

Я повернувся зі свого округу, де є місто Дніпрорудне, у якому проживають 20 тисяч громадян. Із 20 працівників обленерго за штатним розкладом там працюють усього чотири. Чому? Тому що обленерго у 2017-2018 роках не виплачує заробітної плати. Заборгованість тільки за три місяці 2018 року становить 209 мільйонів гривень. Люди розраховуються, на сьогодні вже майже 2 тисячі чоловік залишили роботу на «Запоріжжяобленерго». Це буде кадрова...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Додайте 30 секунд.

БАНДУРОВ В.В. ...соціальна катастрофа, яка може призвести до енергетичної катастрофи, до енергетичного колапсу.

Пане Голово, я дуже прошу цей законопроект наступного пленарного четверга поставити не в кінці дня, а на початку.

Є й інший законопроект [№ 3131](#), на прийняття якого чекають дуже багато людей, зокрема 5 тисяч працівників сектору атомної енергетики, які не можуть отримати житло.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Лише хочу наголосити, що ритм нашої роботи визначає зал Верховної Ради. Я щодо кожного законопроекту ставлю на голосування пропозицію про розгляд за скороченою процедурою, але ми сьогодні двічі йшли за повною, а це – по годині. Відповідно, ми не змогли дійти до тих законопроектів, які вами були озвучені.

Заключний виступ. Від «Самопоміч» – Роман Семенуха. Будь ласка.

СЕМЕНУХА Р.С. Фракція «Об'єднання «Самопоміч». Шановні колеги! Трохи дивно, якщо не назвати це кошунством, чути, як ми тут одні одному дякуємо, бо насправді люди, які ходять на роботу, мають не дякувати, а щодня виконувати свою роботу. Якби більше наших колег виконували безпосередньо свою роботу, ми сьогодні змогли б розглянути дуже важливий проект Закону «Про сільськогосподарську кооперацію», на який чекають фермери на селі.

Я також звертаю увагу колег, увагу Голови Верховної Ради, що не вперше і не вдруге сьогодні під час розгляду дуже важливих законопроектів намагалися всунути через формат поправок абсолютно не добросесні, навіть відверто лобістські, злочинні речі, які ставлять під сумнів добросесність будь-яких законодавчих ініціатив.

Колеги, якщо ми так підемо, то скоро в другому читанні будемо поправками змінювати й Конституцію. Тому, пане Голово Верховної Ради, я звертаюся до вас, щоб ви уважно за цим стежили. Якщо грубо порушується Регламент, то такі законопроекти не можуть розглядатися в другому читанні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Комітети вносять поправки до різних законопроектів, і ми разом приймаємо рішення.

Колеги, сьогодні, дійсно, непростий день, бо зранку багато народних депутатів були на прощанні з нашою легендою, і тим не менше я вважаю, що ми пройшли успішно аграрний день. Ми прийняли сім рішень: чотири законопроекти – в цілому, два законопроекти – за основу і один – направили на повторне перше читання. Це справді

результат і справді робота і Верховної Ради України, і комітету, який підготував дуже якісний порядок денний.

Хочу наголосити, що порядок денний формувався в комітеті, а не в інших місцях, як дехто наголошував. Я впевнений, що ми і завтра, і післязавтра зможемо провести такі самі успішні дні.

Нагадаю, що завтра буде розглядатися важливий законопроект про гірські населені пункти, завтра буде питання про бізнес-омбудсмена, два проекти постанов Комітету з питань науки і освіти, які стосуються стипендій для студентів, тому я прошу всіх прийти до залу о 10 годині, щоб ми змогли провести повноцінний робочий день.

Хочу також ще зачитати заяву, яка надійшла до президії від народного депутата Бабія Юрія Юрійовича. Він просить зарахувати його голос «за» під час голосування за законопроект [№ 6490-д](#). Ви знаєте, що ми не можемо долучити це до голосування, але озвучуємо з президії Верховної Ради України.

На цьому вечірнє засідання Верховної Ради України я оголошую закритим.

Завтра о 10 годині прошу всіх прийти до залу для продовження нашої роботи.

Дякую. До побачення.